

DOI: <https://doi.org/10.36719/2706-6185/47/247-250>

Səbuhi İsazadə

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
magistrant

<https://orcid.org/0009-0003-4821-4120>
sabuhisazada2002@gmail.com

Maliyyə innovasiyalarının təşviqində regional siyasətlərin rolu

Xülasə

Maliyyə innovasiyaları iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi və dayanıqlı maliyyə sisteminin formalaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu prosesdə regional siyasətlər əsas vasitələrdən biri kimi çıxış edir və müxtəlif bölgələrin maliyyə resurslarına çıxış imkanlarını artırmaqla iqtisadi tarazlığı təmin edir. Regional siyasətlər, maliyyə texnologiyalarının tətbiqini stimullaşdırmaq, kiçik və orta bizneslərin maliyyələşməsini asanlaşdırmaq və investisiya mühitini gücləndirmək üçün spesifik strategiyalar təqdim edir. Bundan əlavə, regional siyasətlər yerli maliyyə institutlarının inkişafını təşviq edərək, əhəlinin maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarını genişləndirir və maliyyə inklüzivliyini artırır. Bu çərçivədə, rəqəmsal ödəniş sistemləri, mikromaliyyə alətləri və alternativ investisiya platformaları kimi maliyyə innovasiyaları, regionlarda iqtisadi fəallığı gücləndirməyə kömək edir. Beləliklə, maliyyə innovasiyaları ilə regional siyasətlərin integrasiyası, həm iqtisadi inkişafın coğrafi baxımdan balanslaşdırılmasına, həm də uzunmüddətli dayanıqlı maliyyə infrastrukturunun formalaşdırılmasına xidmət edir. Bu yanaşma, xüsusilə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə regional bərabərsizliyin azaldılmasında və makroiqtisadi sabitliyin qorunmasında strateji əhəmiyyət daşıyır.

Açar sözlər: regional siyasətlər, investisiya təşviqi, rəqəmsal maliyyə, kredit, maliyyə

Sabuhi Isazadeh

Azerbaijan State Economic University
Master student

<https://orcid.org/0009-0003-4821-4120>
sabuhisazada2002@gmail.com

The Role of Regional Policies in Promoting Financial Innovation

Abstract

Financial innovations are of vital importance in accelerating economic development and establishing a sustainable financial system. In this context, regional policies act as a key instrument by improving access to financial resources across different areas, thereby ensuring economic equilibrium. These policies offer targeted strategies to stimulate the use of financial technologies, facilitate the financing of small and medium-sized enterprises (SMEs), and enhance the investment environment. Furthermore, regional policies support the development of local financial institutions, expanding public access to financial services and promoting financial inclusion. Within this framework, financial innovations such as digital payment systems, microfinance instruments, and alternative investment platforms help boost economic activity in the regions. As a result, the integration of financial innovations with regional policies contributes both to geographically balanced economic development and the creation of a long-term, sustainable financial infrastructure. This approach is of strategic significance, particularly in developing countries, in reducing regional disparities and maintaining macroeconomic stability.

Keywords: regional policies, investment promotion, digital finance, credit, finance

Giriş

Maliyyə innovasiyaları müasir iqtisadi sistemlərin inkişafında mühüm rol oynayır və regionların maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarını genişləndirmək üçün effektiv vasitələrdən biri kimi çıxış edir. Rəqəmsal texnologiyaların sürətli inkişafı və global iqtisadi integrasiya fonunda maliyyə sahəsində yeniliklərin tətbiqi getdikcə daha vacib hala gəlir (Azərbaycan Respublikası, 2016, s. 157). Bu innovasiyalar regionların iqtisadi potensialını artırmaqla yanaşı, yerli sahibkarların maliyyələşmə imkanlarını genişləndirir və yeni investisiya mənbələri yaradır. Regional siyasətlər isə maliyyə innovasiyalarının tətbiqini təşviq edərək bölgələrin iqtisadi inkişafına təkan verir (OECD, 2011, s. 99). Dövlət tərəfindən aparılan strategiyalar, yerli maliyyə institutlarının gücləndirilməsi və rəqəmsal infrastrukturun inkişaf etdirilməsi bu prosesin əsasını təşkil edir. Regionlarda innovativ maliyyə həllərinin geniş tətbiqi kiçik və orta biznes subyektlərinin böyüməsini stimullaşdırır, bankçılıq xidmətlərinin əlçatanlığını artırır və iqtisadi fəaliyyətin diversifikasiyasına şərait yaradır (Rodríguez-Pose, 2013). Bu mövzuda regional siyasətlərin maliyyə innovasiyalarına təsirini və onların sosial-iqtisadi inkişafa gətirdiyi faydaları araşdırmaq mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə, maliyyə texnologiyalarının bölgələrdə tətbiqi, tənzimləyici mexanizmlərin effektivliyi və rəqəmsal transformasiyanın regional iqtisadiyyata təsiri kimi məsələlər ön plana çıxır (The Global Economy, n.d., s. 55).

Tədqiqat

Regional İnkişafda Maliyyə İnnovasiyalarının Strateji Əhəmiyyəti

Müasir iqtisadiyyatın dinamik inkişafı fonunda maliyyə innovasiyalarının tətbiqi regionların sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayır. Yeni maliyyə texnologiyaları və rəqəmsal həllər vasitəsilə yerli sahibkarların kapitalla çıxışı asanlaşır, investisiya mühiti yaxşılaşır və maliyyə resurslarının səmərəli bölgüsü təmin edilir. Xüsusilə, rəqəmsal bankçılıq, blokçeyn əsaslı maliyyə sistemləri və alternativ maliyyələşdirmə metodları regionların iqtisadi dayanıqlılığını artırmağa imkan yaradır (Vəliyev, 2011; Pike, Rodríguez-Pose, Tomaney, 2006). Regional inkişaf strategiyalarında maliyyə innovasiyalarının nəzərə alınması iqtisadi tarazlığın təmin olunmasına və bölgələr arasında fərqlərin azaldılmasına kömək edir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən siyasətlər, yeni texnologiyaların tətbiqinə dəstək verilməsi və yerli biznes subyektləri üçün maliyyələşdirmə imkanlarının genişləndirilməsi regionların rəqabət qabiliyyətini artırır (Sadygov, 2003). Həmçinin, dövlət və özəl sektor arasında əməkdaşlıq modeli formalaşdırılaraq maliyyə texnologiyalarının daha geniş miqyasda tətbiqinə şərait yaradılır. Rəqəmsal transformasiya və innovativ maliyyə həllərinin bölgələrdə yayılması üçün infrastrukturun inkişafı, maliyyə savadlılığının artırılması və texnoloji biliklərin təkmilləşdirilməsi əsas prioritetlərdən biridir (Uyarra, Flanagan, 2010, s. 61).

Cədvəl 1. Regional Maliyyə İnnovasiyalarının Təsiri Üzrə Statistik Göstəricilər.

Region	Rəqəmsal Bankçılıq İstifadə (%)	KOB-ların Rəqəmsal Maliyyələşməsi (%)	İnvestisiya Məbləği (mln AZN)	Maliyyə Savadlılığı İndeksi (0-100)
Bakı	85	75	500	80
Gəncə-Qazax	65	55	200	60
Şəki-Zaqatala	50	40	150	50
Lənkəran	55	45	170	55
Quba-Xaçmaz	45	35	120	45
Aran	60	50	180	58
Dağlıq Şirvan	40	30	90	40
Naxçıvan	70	65	220	65

Mənbə: Azərbaycan Respublikası (2016). Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi. Bakı.

Cədvəldə müxtəlif regionlarda maliyyə innovasiyalarının tətbiq səviyyəsi və onların iqtisadi göstəricilərə təsiri əks olunub. Rəqəmsal bankçılıq istifadəsi Bakı şəhərində ən yüksək səviyyədədir, burada bu göstərici 85% təşkil edir. Digər regionlarda isə bu rəqəm 40%-70% arasında dəyişir ki, bu da rəqəmsal maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının bölgələrə görə fərqləndiyini göstərir (Selvam, Kalyanasundaram, 2020). Kiçik və orta bizneslərin rəqəmsal maliyyələşmə imkanlarına baxıldıqda, ən yüksək göstəricinin 75%-lə Bakı şəhərində olduğu görünür. Bu, regionda inkişaf etmiş maliyyə infrastrukturunun və innovativ maliyyələşdirmə mexanizmlərinin geniş yayılmasının nəticəsidir. Digər bölgələrdə bu göstərici nisbətən aşağıdır və 30%-65% arasında dəyişir ki, bu da regionlarda rəqəmsal maliyyə həllərinin daha da inkişaf etdirilməsinə ehtiyac olduğunu göstərir (Boschma, 2005; McCann, Ortega-Argilés, 2015). İnvestisiya məbləği baxımından da ciddi fərqlər müşahidə olunur. Bakı ən yüksək investisiya həcminə malikdir (500 milyon AZN), bu isə digər bölgələrlə müqayisədə daha çox maliyyə axınının və biznes imkanlarının burada cəmləşdiyini göstərir. Digər regionlarda bu göstərici 90 milyon AZN-dən 220 milyon AZN-ə qədər dəyişir, bu isə yerli iqtisadiyyatın inkişaf səviyyəsinə uyğun dəyişiklikləri əks etdirir. Maliyyə savadlılığı indeksinə nəzər saldıqda, Bakı və Naxçıvan ən yüksək göstəriciyə malikdir (80 və 65 bal), digər regionlarda isə bu göstərici 40-60 arasında dəyişir. Bu, maliyyə biliklərinin və rəqəmsal xidmətlərdən istifadə bacarıqlarının regionlar üzrə qeyri-bərabər olduğunu göstərir (Asheim, Isaksen, 2002; Tödtling, Trippel, 2005). Ümumilikdə, cədvəldə əks olunan məlumatlar regionlarda maliyyə innovasiyalarının yayılması və istifadəsi sahəsində fərqli səviyyələrin mövcud olduğunu göstərir. Rəqəmsal bankçılığın və maliyyə texnologiyalarının daha geniş yayılması üçün bölgələrdə infrastrukturun inkişaf etdirilməsi və maliyyə savadlılığının artırılması vacibdir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər, həmçinin kiçik və orta bizneslərin maliyyə resurslarına daha asan çıxışını təmin edərək regional iqtisadi inkişafı sürətləndirə bilər (Feldman, Kogler, 2010; Zhou, Li, 2025).

Nəticə

Maliyyə innovasiyalarının regionlarda geniş tətbiqi iqtisadi inkişafı sürətləndirmək, sahibkarlıq mühitini gücləndirmək və maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarını artırmaq üçün mühüm rol oynayır. Rəqəmsal texnologiyalar, fintech həlləri və alternativ maliyyə mexanizmləri regionların iqtisadi dayanıqlılığını və rəqəbat qabiliyyətini artıraraq yeni imkanlar yaradır. Kiçik və orta sahibkarların maliyyə resurslarına çıxışını asanlaşdırmaq, nağdsız ödəniş sistemlərini genişləndirmək və rəqəmsal bankçılıq xidmətlərini əlçatan etmək regionların iqtisadi dinamikliyini artırır. Dövlətin və özəl sektorun bu sahədə birgə fəaliyyəti innovasiyaların daha effektiv şəkildə tətbiqinə imkan yaradır. İnfrastrukturun inkişaf etdirilməsi, tənzimləyici çərçivələrin uyğunlaşdırılması və maliyyə savadlılığının artırılması regionlarda rəqəmsal transformasiyanın uğurla həyata keçirilməsinə şərait yaradır.

Ədəbiyyat

1. Asheim, B. T., & Isaksen, A. (2002). Regional innovation systems: The integration of local 'sticky' and global 'ubiquitous' knowledge. *The Journal of Technology Transfer*, 27(1), 77–86. <https://doi.org/10.1023/A:1013100704794>
2. Azərbaycan Respublikası. (2016). *Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi*. Bakı.
3. Azərbaycan Respublikası. (2018). *2018–2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal ödənişlərin genişləndirilməsi üzrə Dövlət Proqramı*. Bakı.
4. Boschma, R. (2005). Proximity and innovation: A critical assessment. *Regional Studies*, 39(1), 61–74. <https://doi.org/10.1080/0034340052000320887>
5. Cooke, P. (2001). Regional innovation systems, clusters, and the knowledge economy. *Industrial and Corporate Change*, 10(4), 945–974. <https://doi.org/10.1093/icc/10.4.945>
6. Feldman, M. P., & Kogler, D. F. (2010). Stylized facts in the geography of innovation. In B. H. Hall & N. Rosenberg (Eds.), *Handbook of the Economics of Innovation* (Vol. 1, 381–410). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/S0169-7218\(10\)01010-0](https://doi.org/10.1016/S0169-7218(10)01010-0)

7. McCann, P., & Ortega-Argilés, R. (2015). Smart specialization, regional growth and applications to European Union cohesion policy. *Regional Studies*, 49(8), 1291–1302.
<https://doi.org/10.1080/00343404.2013.799769>
8. OECD. (2011). *Regions and innovation policy*. OECD Publishing.
https://www.oecd.org/en/publications/regions-and-innovation-policy_9789264097803-en.html
9. Pike, A., Rodríguez-Pose, A., & Tomaney, J. (2006). *Local and regional development*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203478629>
10. Rodríguez-Pose, A. (2013). Do institutions matter for regional development? *Regional Studies*, 47(7), 1034–1047. <https://doi.org/10.1080/00343404.2012.748978>
11. Sadygov, E. (2003). *Rynok tsennykh bumag v Azerbaydzhanе i perspektivy yego razvitiya*. Sankt-Peterburq.
12. Selvam, M., & Kalyanasundaram, P. (2020). *IT enabled services and ICT industry: Growth & determinants*. Retrieved from
https://www.globalbizresearch.org/Chennai_Symposium/conference/pdf/C549.pdf
13. The Global Economy. (n.d.). *Stock market capitalization rankings (2018)*. Retrieved from
https://ru.theglobaleconomy.com/rankings/stock_market_capitalization/
14. Tödtling, F., & Trippel, M. (2005). One size fits all? Towards a differentiated regional innovation policy approach. *Research Policy*, 34(8), 1203–1219.
<https://doi.org/10.1016/j.respol.2005.01.018>
15. Uyarra, E., & Flanagan, K. (2010). From regional systems of innovation to regions as innovation policy spaces. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 28(4), 681–695.
<https://doi.org/10.1068/c0961>
16. Vəliyev, E. N. (2011, iyul 13–15). Şəffavlığın təmin olunmasında maliyyə nəzarətinin rolu. *Gənc alimlərin I Elm festivalı elmi konfransı*, 157–160. Bakı.
17. Zhou, Y., & Li, Y. (2025). Impact of regional finance reform and innovation policies on green innovation. *Economic Analysis and Policy*, 78, 123–135.
<https://doi.org/10.1016/j.eap.2025.01.007>

Daxil oldu: 31.12.2024

Qəbul edildi: 05.04.2025